

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060306

DOM
2015-09-08
Stockholm

Mål nr
M 956-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-01-08 i mål nr M 5647-14, se bilaga

KLAGANDE

Länsstyrelsen i Dalarnas län

MOTPART

Avesta kommun

SAKEN

Dispens från biotopskydd för avverkning av alléträd

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsens i Dalarnas län beslut 2014-09-12, dnr 521-3272-2014.

Dok.Id 1217169

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen i Dalarnas län (länsstyrelsen) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva mark- och miljödomstolens dom och fastställa länsstyrelsens beslut.

Avesta kommun (kommunen) har bestritt ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen har anfört i huvudsak följande till stöd för sin talan. Det aktuella trädet omfattas av det generella biotopskyddet enligt 7 kap. 11 § miljöbalken även efter att dispens beviljats för avverkning av elva av 13 träd i allén. Beslutet om avverkning har villkorats med att återplantering ska ske med elva träd. Mark- och miljödomstolens bedömning leder till en kraftig försvagning av biotopskyddet.

Vidare saknas särskilda skäl för dispens för avverkning av almen. Att kommunen anser att trädet inte är värt att bevara, inte är estetiskt tilltalande och har en begränsad livstid utgör inte särskilda skäl. Trädet innebär ingen säkerhetsrisk och torkade grenar kan åtgärdas genom beskärning. Att bevilja dispens skulle strida mot biotopskyddets syften eftersom almen är ett trädslag som drabbats mycket hårt av sjukdomar och därför är rödlistad.

Kommunen har i huvudsak åberopat samma omständigheter som i mark- och miljödomstolen, med följande tillägg och förtydliganden. Trädet kommer att behöva ständigt återkommande tillsyn och beskärning. Det innebär en säkerhetsrisk, särskilt med hänsyn till dess placering intill en livligt trafikerad gata. Vidare ifrågasätter kommunen att trädet omfattas av biotopskydd för all framtid trots att endast två av totalt 13 träd i den nya allén är vuxna.

REMISSYTTRANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Naturvårdsverket har anfört i huvudsak följande. Allén omfattas av biotopskydd enligt 7 kap. 11 § första stycket 1 miljöbalken även efter det att ett större antal av träden har avverkats. Eftersom skadan på biotopen enligt villkor i beslutet ska kompenseras med återplantering av träd fortsätter biotopskyddet att gälla även om de flesta träden i biotopen inte har uppnått vuxen ålder. Detta anges också i Naturvårdsverkets handbok 2012:1, Biotopskyddsområden, s. 39. Att villkor om kompensation skrivs in i beslut innebär att verksamhetsutövaren är förpliktad att bevara biotopen, eller med andra ord att bevara biotopens kontinuitet på sikt. Villkoret innebär således att träden som planteras med stöd av villkoret tar den plats som de tidigare träden lämnar - såväl fysiskt som juridiskt. Det innebär att de nyplanterade träden, vid en tolkning med hänsyn till biotopskyddets syfte, i juridisk mening bör behandlas som om de var vuxna. Därmed är det också fortfarande fråga om en allé i den mening som avses i bilaga 1 punkten 1 förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Mark- och miljödomstolens tolkning av lagstiftningen står i strid med syftet med biotopskyddsbestämmelserna och en sådan tillämpning skulle kunna innebära att biotopskyddet kraftigt försvagas. Det skulle även kunna innebära att dispensprövningen blir mer restriktiv. Om en dispens i praktiken innebär att biotopskyddet upphör är detta ofta mycket svårt att förena med skyddets syfte, vilket utgör ett krav i 7 kap. 26 § miljöbalken. Det skulle krävas mycket starka skäl för att meddela en dispens som indirekt innebär att ett biotopskydd upphör.

Det anförda innebär att almen har ett fortsatt skydd. Det saknas anledning att ifrågasätta länsstyrelsens bedömning att trädet bör få stå kvar. Almen är rödlistad och betecknas akut hotad, vilket innebär att arten bedöms löpa hög risk att dö ut i vilt tillstånd. Det är därför normalt olämpligt att avverka almar som är fria från almsjuka. Det är inte heller ett särskilt skäl att almen inte är "värd att bevara" eller att den har en begränsad livstid. Det är därför lämpligt att behålla almen och låta den ingå i successionen av träd då den i nuläget bidrar till att höja naturvärdena i området.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Alléer, enligt den definition som finns i bilaga 1 punkten 1 till förordningen (1998:1251) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., omfattas av det generella biotopskyddet vilket innebär att det krävs en dispens av länsstyrelsen för att ta ned alléträd, se 7 kap. 11 § första stycket 1 miljöbalken. Dispens får ges endast om det finns särskilda skäl och är förenligt med biotopskyddets syfte, se 7 kap. 11 § andra stycket och 7 kap. 26 § miljöbalken. Av 16 kap. 9 § miljöbalken framgår att en dispens får förenas med en skyldighet att utföra eller bekosta särskilda åtgärder för att bevara det berörda området.

Kommunen har ansökt om att få ta ner 12 av 13 träd i en allé. Det är ostridigt att allén omfattas av det generella biotopskyddet. Länsstyrelsen har beviljat kommunen dispens för avverkning av elva träd och avslagit ansökan beträffande ett träd, en alm. För att inte motverka syftet med biotopskyddet har länsstyrelsen förenat sitt dispensbeslut med krav på återplantering av nedtagna träd.

Ett krav enligt 16 kap. 9 § miljöbalken på återplantering av nedtagna alléträd måste enligt Mark- och miljööverdomstolens mening innebära att de alléträd som nyplanteras omfattas av samma biotopskydd som de alléträd de ersätter. Detta innebär att almen kommer att ingå i en allé för vilken biotopskydd gäller även efter nedtagning av de elva träd för vilka dispens har lämnats. Eftersom almen ingår i en allé som omfattas av biotopskydd förutsätter en avverkning av almen att det finns särskilda skäl att ge dispens.

Dispensmöjligheten ska tillämpas restriktivt och vid prövningen av om särskilda skäl föreligger ska en intresseavvägning göras enligt 7 kap. 25 och 26 §§ miljöbalken. Ökad trafiksäkerhet kan utgöra särskilda skäl för dispens (se MÖD 2005:73). Av utredningen i målet framgår att även om almen är placerad relativt nära vägen är det möjligt att åtgärda trädet genom beskärning. Detta innebär att det i vart fall för närvarande inte kan anses nödvändigt att av trafiksäkerhetsskäl avverka almen. Kommunen har inte framfört någon annan omständighet som utgör särskilda skäl för

dispens. Mark- och miljödomstolens dom ska därför ändras och länsstyrelsens beslut fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Anna Tiberg, tekniska rådet Mikael Schultz och hovrättsrådet Malin Wik, referent, samt tf. hovrättsassessorn Charlotte Jansson.

Föredraganden har varit Caroline Appelberg.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-01-08
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 5647-14

KLAGANDE

Avesta kommun

MOTPART

Länsstyrelsen i Dalarnas län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Dalarnas läns beslut den 12 september 2014 i ärende nr 521-3272-2014, se domsbilaga 1

SAKEN

Dispens från biotopskyddet för avverkning av alléträd längs med Koppardalsvägen i Avesta

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar Länsstyrelsen i Dalarnas läns beslut den 12 september 2014 i ärende nr 521-3272-2014, på så sätt att dispens från biotopskyddsbestämmelserna i 7 kap. 11 § miljöbalken ges även för nedtagning av den alm som markerats med siffran 1 på karta som bilagts länsstyrelsens beslut.

Dok.Id 393835

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00 -

BAKGRUND

Avesta kommun (kommunen) ansökte den 24 mars 2014 hos Länsstyrelsen i Dalarnas län (länsstyrelsen) om dispens från biotopskyddet enligt 7 kap. 11 § miljöbalken för fällning av tolv träd i en allé i Avesta. Syftet var att återplantera en ny, enhetlig allé med lindar och därigenom förbättra säkerheten samt få nya, friska och långlivade träd till platsen. Träden som omfattades av ansökan utgjordes av elva popplar och en alm.

Länsstyrelsen beslutade den 12 september 2014 att ge dispens för avverkning av elva av de tolv träden, vilka har nummer 3–13 på den karta återfinns som bilaga till länsstyrelsens beslut.

Kommunen har överklagat länsstyrelsens beslut i den del dispens från biotopskyddet inte gavs i enlighet med kommunens ansökan, för fällning av träd nummer ett, som är en alm.

YRKANDEN M.M.

Kommunen har yrkat att mark- och miljödomstolen ändrar länsstyrelsens beslut på så sätt att dispens ges även för almen i fråga.

Till stöd för sin talan har kommunen angett i huvudsak följande. Avesta kommun Teknisk service anser inte att almen är värd att bevara. Den har en högst begränsad livstid. Trädet är okulärbesiktat av arborist och har bedömts vara i så dåligt skick att fällning rekommenderats. I det närliggande området finns ett stort antal almar som bedöms vara i betydligt bättre skick. Trädet står ca en meter från den livligt trafikerade gatan och är inte estetiskt tilltalande. Kommunen vill fälla trädet utan att återplantera och vill att den friska linden, som för närvarande är träd nummer två, blir det första trädet söderifrån i den planerade lindallén.

Kommunen har bifogat fotografier till stöd för överklagandet.

Länsstyrelsen har med anledning av överklagandet angett att den vidhåller sin bedömning och anför att det i dagsläget inte finns skäl för avverkning av almen.

DOMSKÄL

För tillämpliga bestämmelser, utöver vad som anges nedan, se länsstyrelsens beslut.

Den fråga som mark- och miljödomstolen har att pröva är om den aktuella almen får fällas. Denna prövning görs mot bakgrund av att dispens har getts för avverkning av 11 av 13 träd i en allé och att de 11 träd som omfattas av dispensen ska ersättas med lindar.

Av 7 kap. 11 § andra stycket miljöbalken följer att man inte får bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön inom ett biotopskyddsområde. Om det finns särskilda skäl får dispens från förbudet ges i det enskilda fallet. Enligt 5 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. utgör sådana mark- eller vattenområden som anges i bilaga 1 till förordningen biotopskyddsområden enligt 7 kap. 11 § första stycket 1 miljöbalken. Enligt nämnda bilaga 1 definieras en allé som ”lövträd planterade i en enkel eller dubbel rad som består av minst fem träd längs en väg eller det som tidigare utgjort en väg eller i ett i övrigt öppet landskap. Träden ska till övervägande del utgöras av vuxna träd.”

Mark- och miljödomstolen konstaterar först att den allé om tolv träd som varit föremål för länsstyrelsens prövning utgör en sådan allé som omfattas av det generella biotopskyddet i 7 kap. 11 § miljöbalken. Eftersom länsstyrelsen i sitt beslut gett dispens för elva av tolv träd och endast två träd i den ursprungliga allén återstår, finns inte längre någon allé när de elva träden har fällts. Bestämmelserna om biotopskydd är därför inte längre tillämpliga. Den omständigheten att elva träd ska ersättas föranleder ingen annan bedömning eftersom träd i en allé till övervägande del ska utgöras av vuxna träd.

Den fråga som återstår att pröva är om den aktuella almen inte får fällas med hänvisning till någon annan skyddsbestämmelse. Länsstyrelsen har avslagit dispensansökan för almen bl.a. för att almen är upptagen som sårbar i Artdatabankens rödlista, samt att det är viktigt att bevara de almar som inte har drabbats av almsjuka.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att alm visserligen som art är listad som sårbar, men att den aktuella almen är i sådant skick att den inte får anses vara så viktig för almpopulationen generellt att den bör bevaras för att bidra till att stärka almpopulationen på lång sikt. Skälen för att fälla almen överväger den eventuella skada på naturmiljön som fällningen skulle innebära.

Mot bakgrund av det ovan anförda finner mark- och miljödomstolen sammantaget att överklagandet ska bifallas och länsstyrelsens beslut ändras på så sätt att dispens från biotopskyddsbestämmelserna i 7 kap. 11 § miljöbalken ges även för nedtagning av den aktuella almen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se domsbilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 29 januari 2015. Prövningstillstånd krävs.

Monica Daoson

Ingrid Johansson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Monica Daoson, ordförande, och tekniska rådet Ingrid Johansson. Föredragande har varit beredningsjuristen Ida Agering.